

Suomen Asianajajaliiton entisen pääsihteerin menettely

KANTELU JA SEN KÄSITTELYN RAJAUS

Kantelija on 24.6.2020 saapuneeksi kirjatussa kantelussaan, joka on osoitettu lukuisille eri tahoille, arvostellut muun ohella Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimivan valvontalautakunnan ja Suomen Asianajajaliiton pääsihteerin menettelyjä. Kantelija arvostelee muun ohella sitä, että pääsihteeri on 5.6.2020 sähköpostissa ja 17.6.2020 Asianajajaliiton pääsihteerinä myöntänyt antaneensa valvontalautakunnalle suoria toimeksiantoja siitä, että kantelijan valvonta-asi-oissa toimittamat asiakirjat palautetaan kantelijalle, eikä niitä saa rekisteröidä ja kanteluiden vireille tuloa on tahallisesti estetty. Kantelija kertoo myös saaneensa valvontalautakunnan logolla varustetun pääsihteerin 3.3.2020 laatiman kirjeen, jossa pääsihteeri kieltäytyy rekisteröimästä kantelijan kanteluita ja niiden asiakirjoja muun ohella väittämällä, että kantelija ei saisi toimittaa lisäkirjelmia tai esittää samalla asiakirjalla esittää vaatimuksia muillekin tahoille kuin valvontalautakunnalle. Kantelijan mukaan pääsihteeri on ”syrjäyttänyt valvontamenettelyä sääntelevät lain asianajajista 7-7 k normit ja käyttää laittomasti valvontalautakunnalle kuuluvia tehtäviä ja jopa esiintyy valvontalautakuntana”.

Kantelussa on esitetty lukuisille eri tahoille erilaisia vaatimuksia. Oikeuskanslerin jäljempänä kuvattuun perustuslain 108 §:n 1 momentissa kuvattuun toimivaltaan ja tehtävään nähden kantelun käsittely on rajattu yllä esitettyyn.

SELVITYS

Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta, Suomen Asianajajaliiton hallitus ja pääsihteeri ovat antaneet asiassa pyydetyt selvitykset. Ne toimitetaan kantelijalle tämän päätöksen ohessa, pois lukien salassapidettävät kohdat.

Suomen Asianajajaliiton nykyinen pääsihteeri on vielä antanut sähköpostitse lisäselvityksen 10.11.2021.

RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Pääsihteerin selvityksen mukaan hän on toiminut syksyllä 2019 aina syyskuuhun 2020 saakka valvontayksikön päällikön sijaisena. Kesälomien jälkeen elokuussa 2019 silloinen valvontayksikön johtaja jäi työstään syksyn kestäväälle vapaalle ja hänen tehtäviään hoiti sijaisena valvontajuristi, joka jäi lokakuussa 2019 työstään vapaalle. Tuolloin pääsihteeri ryhtyi sijaistamaan valvontayksikön päällikön tehtävää. Yllättäen loppuvuodesta opintovapaalla ollut johtaja irtisanoutui tehtävästään, joten pääsihteeri joutui käynnistämään valvontayksikön päällikön rekrytoinnin. Tehtävään valittiin edellä mainittu valvontajuristi, joka oli samaan aikaan työstään vapaalla ja palasi töihin syyskuussa 2020.

Koska yksikössä tuolloin työskenteli henkilöitä, joilla kokeneemmilla valvontasihteereillä ei ollut tehtävän vaatimia kelpoisuusvaatimuksia (laissa säädetty OTM tutkinto) tai he olivat niin kokeemattomia (vain muutaman kuukauden kokemus valvontajuristin tehtävistä), että pääsihteeri päätyi siihen, että toimisi itse valvontayksikön vt. päällikkönä siihen saakka, kunnes päällikön tehtävään valittu valvontajuristi palaisi vapaaltaan. Uuden päällikön rekrytointi olisi ollut näin lyhyeksi ajaksi erittäin haastavaa jo aikaisempien kokemustenkin perusteella.

Pääsihteerin selvityksen mukaan hän on koko tämän ajan huolehtinut siitä, ettei hän sijaisena toimiessaan ole osallistunut valvontayksikön tai valvontalautakunnan ratkaisutoimintaan, vaan toiminut paitsi hallinnollisena esimiehenä valvontayksikön henkilökunnalle, myös vetänyt yksikön tiimipalaverit, joissa on keskusteltu mm. erilaisista prosesseista, aikaisemmasta ratkaisukäytännöstä erilaisissa asioissa sekä prosessuaalisista menettelytavoista. Sijaistaessaan yksikön päällikköä pääsihteeri ei ole ottanut kantaa yksittäisiin valvonta-asioihin tai niiden ratkaisuihin eikä muutoinkaan ole puuttunut muulla tavalla valvontayksikössä käsiteltyihin asioihin. Hän ei ole lukenut valvonta-asiakirjoja, osallistunut vireille tulleiden asioiden jakamiseen, valvonta-

lautakunnan kokouksiin eikä hänellä ole ollut pääsyä esimerkiksi valvontayksikön sähköposteihin. Lisäksi hän on koostanut valvontakertomukseen tulevat ratkaisuselosteet saamistaan julkisista ratkaisuselosteista.

Pääsihteeri on vt. yksikön päällikkönä allekirjoittanut sellaisia päätöksiä, joissa kyse on ollut lähinnä prosessuaalisista asioista, kuten esimerkiksi siitä, miksi asiakirjoja on palautettu kantelijalle, kuten tässä kanteluasiassa on kyse tai jos joku on ollut tyytymätön asian käsittelyyn yksikössä, eikä asiaa hoitaneen valvontajuristin vastaus ole hänelle riittänyt, hän on vastannut asiassa yleisellä tasolla. Hän on mm. tehnyt myös päätöksiä asiakirjojen antamisesta julkisuuslain nojalla ja esimerkiksi tietojen ja asiakirjojen antamiseen liittyvän päätöksen ko. kantelijan kohdalla. Kyseisen kantelijan sähköpostitiedusteluihin pääsihteeri on vastannut vt. valvontayksikön päällikön ominaisuudessa.

Suomen Asianajajaliiton hallituksen lausunnon mukaan Suomen Asianajajaliiton sääntöjen 23 §:n mukaan liiton toimiston esimiehenä on pääsihteeri. Asianajajaliiton hallituksen vahvistaman johtosäännön mukaan pääsihteeri vastaa liiton toimiston johtamisesta ja toiminnasta. Johtosäännössä on vahvistettu myös toimi- ja päätösvaltuudet. Pääsihteeri päättää johtosäännön mukaan myös henkilöstöpolitiikasta ja uusien työntekijöiden ottamisesta budjetin puitteissa ja allekirjoittaa työsopimukset.

Valvontayksikön päällikön sijaisuuden järjestäminen on siten kuulunut johtosäännön mukaan pääsihteerin toimivaltaan. Asianajajaliiton hallitus ei ole käsitellyt valvontayksikön päällikön sijaistamista, koska kysymys on pääsihteerin toimivaltaan kuuluvasta operatiivisesta asiasta. Pääsihteeri on ilmoittanut tekemänsä sijaistamisratkaisun hallituksen työvaliokunnalle tiedoksi.

Valvontayksikön selvityksen mukaan valvontajuristi, joka sijaisti valvontayksikön päällikköä aloitti valvontayksikön päällikkönä 3.9.2020, jota ennen hän oli 5.10.2019–2.9.2020 vapaalla aikaisemmasta tehtävästään valvontayksikön valvontajuristina. Poissaolon aikana pääsihteeri on toiminut valvontayksikön päällikön sijaisena. Pääsihteeri on tehtävässään toiminut valvontayksikön henkilökunnan hallinnollisena esimiehenä, pitänyt yksikköpalaverit sekä lisäksi osallistunut valvontalautakunnan puheenjohtajiston kokouksiin. Pääsihteeri on aikaisemmin toiminut valvontayksikön päällikkönä ja neuvonut kokemuksensa perusteella yksikön työntekijöitä menettelyllisissä kysymyksissä. Pääsihteeri ei ole osallistunut valvontalautakunnan tai –yksikön toimintaan siltä osin kuin se on koskenut asianajajista annetussa laissa tarkoitettua valvontayksikön valmistelutehtävää tai valvontalautakunnan ratkaisutoimintaa.

Valvontayksikössä työskenteli määräaikainen valvontajuristi, jonka tehtävänkuvaan kuului osittain yksikön päällikön vastuulle kuuluvia tehtäviä, kuten uusien valvonta- ja palkkioriiita-asioiden vireille laittaminen. Hän myös valmisteli pääsihteerille nyt kyseessä olevaan kantelijan kirjoitusten palauttamiseen liittyvää asiaa.

Valvontalautakunta on selvityksessään todennut, että sen käsityksen mukaan valvontayksikön selvitys on oikeansisältöinen eikä sillä ole siihen lisättävää

3.2 Säännöksistä

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tehtävänä on valvoa valtioneuvoston ja tasavallan presidentin virkatoimien lainmukaisuutta. Oikeuskanslerin tulee myös valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtäväänsä hoitaessaan oikeuskansleri valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Asianajajista annetun lain (asianajajalaki) 6 a §:n mukaan asianajajayhdistyksen yhteydessä toimivat riippumattomat valvontalautakunta ja valvontayksikkö, joille kuuluvat tässä laissa säädettyt asianajajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät. Sen mukaan kuin valtion oikeusaputoimistoista annetussa laissa (258/2002) ja luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) säädetään, valvontalautakunnalle ja valvontayksikölle kuuluvat myös julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät (1 momentti).

Valvontalautakunta käsittelee ja ratkaisee 7 c §:ssä tarkoitetut valvonta-asiat sekä antaa suosituksen asianajajan ja hänen asiakkaansa välisestä 7 e §:ssä tarkoitetusta palkkioriidasta (2 momentti).

Valvontayksikkö valmistelee valvontalautakunnassa käsiteltävät 2 momentissa tarkoitetut valvonta- ja palkkioriiita-asiat. Valvontayksikön toimintaa johtaa valvonnasta vastaava lakimies, jonka tulee olla oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on hyvä kokemus asianajotoiminnasta (3 momentti).

Valvonnasta vastaavan lakimiehen lisäksi valvontayksikössä on tarpeellinen määrä valvontalautakunnan sihteereitä, joiden tulee olla oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittaneita henkilöitä. Lisäksi valvontayksikössä voi olla muuta henkilöstöä (4 momentti).

Valvontayksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua asianajajayhdistykselle kuuluvien muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen asioiden hoitamiseen, jos osallistuminen voi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta (5 momentti).

Asianajajalain 7 k §:n 2 momentin mukaan edellä 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuihin asioihin liittyviä tehtäviä hoitaessaan valvontayksikön toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta valvontayksikön toimihenkilön hoitaessa mainittuja tehtäviä säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Rikoslain 40 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan jos virkamies virkaansa toimittaessaan tahallaan muulla kuin edellä tässä luvussa tai 11 luvun 9 a §:ssä säädetyllä tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, hänet on tuomittava virkavelvollisuuden rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. (4.12.2009/990)

Virkamies voidaan tuomita myös viralta pantavaksi, jos hän on syyllistynyt 1 momentissa mainittuun rikokseen rikkomalla jatkuvasti tai olennaisesti virkavelvollisuutensa ja rikos osoittaa hänet ilmeisen sopimattomaksi tehtävänsä.

Rikoslain 40 luvun 12 §:n 4 momentin mukaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta eräissä tapauksissa säädetään erikseen lailla.

Hallintolain 2 §:n 3 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan valtion liikelaitoksissa, julkisoikeudellisissa yhdistyksissä sekä yksityisissä niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä.

Hallintolain 6 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasa-arvoisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Lain 27 §:n mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen (1 momentti).

Mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös monijäsenen toimielimen jäsentä ja muuta asian käsittelyyn osallistuvaa sekä tarkastuksen suorittavaa tarkastajaa (2 momentti).

Hallintolain 28 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan virkamies on esteellinen jos hän tai hänen läheisensä on asianosainen.

3.3 Arviointi

3.3.1 Pääsihteerin menettely päättäessään ryhtyä valvontayksikön päällikön sijaiseksi

Totean arviointini lähtökohtana, että ”asianajajayhdistys, toisin sanoen Suomen Asianajajaliitto, on asianajajista annetun lain nojalla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö, joka on osa välillistä valtionhallintoa” ([HE 318/2010 vp.](#) s. 63). Suomen Asianajajaliitolle kuuluvia perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä ei ole asianajajalaissa määritelty, toisin kuin on laita eräiden muiden julkisoikeudellisten yhdistysten tai sellaista muistuttavien yhteisöjen osalta.¹

Hallintolain 2 §:n 3 momentin mukaan lakia sovelletaan julkisoikeudellisissa yhdistyksissä. Hallintolain perusteluissa ([HE 72/2002 vp](#)) kuitenkin todetaan, että

”lainsäädännön toimivuuden kannalta on kuitenkin tärkeää, että lainsäätäjät osoittaa selvästi, milloin jokin toiminta on julkisen hallintotehtävän hoitamista ja miltä osin siihen liittyy julkisen vallan käyttöä. Näistä lähtökohdista käsin määräytyisi myös se, missä laajuudessa hallintolaki tulisi sovellettavaksi välillisessä julkisessa hallinnossa ja julkista hallintotehtävää hoitavissa yksityisissä. Lakiehdotuksen 3-11 luvun säännöksiä sovellettaisiin ainoastaan silloin, kun julkisen hallintotehtävän hoitamisessa on kysymys hallintoasioiden käsittelystä ja hallintopäätösten tekemisestä. Muussa tapauksessa hallintolain merkitys rajoittuisi 2 luvussa tarkoitettujen hyvän hallinnon perusteiden noudattamiseen.”

”Julkisoikeudellisia yhdistyksiä ovat yhdistykset, jotka lailla tai lain nojalla on järjestetty erityistä tarkoitusta varten. Useimmat lakisääteiset yhdistykset huolehtivat vapaasta jäsenoiminnasta ja jäsentensä edunvalvonnasta. Niillä saattaa kuitenkin olla lisäksi lainsäädännössä määriteltyjä julkisia hallintotehtäviä, kuten kurinpito- tai valvontavaltaa taikka julkista valtaa erilaisissa lupa- ja suunnitelma-asioissa. Julkisoikeudellisia yhdistyksiä ovat muun ohella Suomen Asianajajaliitto [---]”

Asianajajaliiton kaikki toiminta ei kuitenkaan ole julkisen hallintotehtävän hoitamista. Yhtäältä liiton hallitus ja liiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta hoitavat itsenäisinä ja riippumattomina valtiovallasta julkista hallintotehtävää ja toisaalta liitto toimii kuten mikä tahansa yksityisoikeudellinen yhdistys (ks. Ylönen: Asianajajaoikeus. Laki, säännöt ja tapaohjeet. Helsinki 2018,

---

¹ Vrt. Esim. maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkiset hallintotehtävät (laki vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta 7 § 1 mom.) ja riistanhoitoyhdistysten julkiset hallintotehtävät (riistahallintolain 14 §). Riistanhoitoyhdistys on määritelty siten, että se on ”riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa tarkoitetun riistanhoitomaksun maksaneiden metsästäjien omatoimisuuteen perustuva itsenäinen toimija”, johon kuitenkin sovelletaan eräiltä osin yhdistyslakia (lain 10 §) ja jolla on julkisia hallintotehtäviä.

s. 7). Yksityisoikeudellisia tehtäviä ovat esimerkiksi ammatillisen jatkokoulutuksen järjestäminen, oikeuspoliittiseen keskusteluun ja asiantuntijatyöhön osallistuminen sekä lehtien julkaisu (emt. s. 10-11).

Virkavastuu on selkeä indikaatio julkisen hallintotehtävän käsillä olost. Asianajajalaissa on säädetty kahdessa tapauksessa virkavastuusta. Ensimmäisessä tapauksessa liiton hallituksen jäsenet toimivat virkavastuulla (6 § 2 mom) ratkaistessaan liiton jäsenyyttä koskevaa asiaa. Eduskunnan lakivaliokunta on katsonut tämän säännöksen säätämisen yhteydessä, että ”koska asianajajayhdistyksen jäsenyydestä päättämistä voidaan kuitenkin yhdistyksen toiminnan kokonaisuus huomioon ottaen pitää perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä, on edelleen syytä säätää, että jäsenyyttä koskevia asioita käsitellessään hallituksen jäsenet toimivat virkavastuulla” (ks. [LaVM 5/2004 vp](#)).

Toinen tapaus koskee valvontayksikön toimihenkilöitä. Lain 7 k §:n 2 momentin ja 6 a § 1 momentin mukaisesti valvontayksikön toimihenkilöt ovat rikosoikeudellisessa virkavastuussa asianajajalaissa säädettyyn asianajajien toiminnan valvontaan liittyvissä tehtävissä sekä sen mukaan kuin valtion oikeusaputoimistoista annetussa laissa ja luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa säädetään, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toiminnan valvontaan liittyvissä tehtävissä.

Lisäksi valvontalautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla². Selvää sinänsä on, että valvontalautakunnan tehtävät ovat julkisia hallintotehtäviä (ks. esim. [HE 54/2004 vp, s. 34](#))

Muilta osin virkavastuusta ei ole asianajajista annetussa laissa säädetty. Hallintolain soveltamisesta säädetään puolestaan nimenomaisesti siltä osin kuin kysymys on valvonta- ja palkkioritaasian käsittelystä valvontalautakunnassa ja valvontayksikössä³.

Valvontayksikön toimihenkilön – toisin kuin valvontalautakunnan jäsenten - nimittämisestä tai valinnasta, saati sijaistamisesta ei ole laissa säädetty. Asiaa koskevat tällä hetkellä Asianajajaliiton säännöt, jotka vahvistetaan oikeusministeriön päätöksellä⁴, ja joiden 13 §:n 6 kohdan mukaan hallituksen velvollisuutena on sen lisäksi, mitä näissä säännöissä on muualla määrätty: valita liiton pääsihteeri, valvontayksikön toiminnasta vastaava lakimies ja muut toimihenkilöt.

---

² Asianajajalain 7 k §:n 1 mom.

³ Asianajajalain 7 j §:n 2 momentin mukaan siltä osin kuin laissa ei toisin säädetä, valvonta- ja palkkioritaasian käsittelyyn valvontalautakunnassa ja valvontayksikössä sovelletaan, mitä hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003) säädetään.

⁴ Lakivaliokunta totesi, että sääntöjen vahvistamisessa ei ole kyse oikeussääntöjen antamisesta vaan pikemminkin hallintopäätöksen tekemisestä ([LaVM 5/2004 vp, s. 3](#)). Hallitus oli esittänyt sääntöjen vahvistamista ”oikeusministeriön asetuksella”.

Valvontayksikön toimintaa johtavalle lakimiehelle on kuitenkin säädetty kelpoisuusvaatimukset; hänen tulee olla oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut henkilö, jolla on hyvä kokemus asianajotoiminnasta⁵. Kuten edellä on todettu, hän ja muut valvontayksikön toimihenkilöt ovat rikosoikeudellisessa virkavastuussa valvontaan liittyvissä tehtävissään.

Valvontayksikön toimihenkilöiden nimittämisen tai valinnan oikeudellista luonnetta nimenomaan perustuslain 124 §:n valossa ei näytetä käsitellyn asianajajalakia koskevissa esitöissä. Perustuslain esitöiden mukaan ”julkisella hallintotehtävällä viitataan tässä yhteydessä verraten laajaan hallinnollisten tehtävien kokonaisuuteen, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoa sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä.” ([HE 1/1998 vp](#), s. 179).” Siltä osin kuin kysymys on Asianajaliiton julkisten hallintotehtävien hoitamisesta, kysymys on samalla myös valvontavaltaani perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan kuuluvan julkisen tehtävän hoitamisesta⁶.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että Suomen Asianajajaliiton hallituksen toiminta liiton jäsenyyttä koskevassa päätöksenteossa ja asianajajien toiminnan valvontaa kuuluvassa päätöksenteossa ovat julkisen hallintotehtävän hoitamista ja samalla julkisen vallan käyttämistä. Valvontaan kuuluvan päätöksenteon osalta on viitattu siihen, että hallituksella on velvollisuus valvoa asianajajien ja julkisten oikeusavustajien toimintaa ja asianajajien valvontaan liittyen hallitus tekee aluehallintovirastolle esityksen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa tarkoitetun rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä (Ylönen: Asianajajaoikeus. Laki, säännöt ja tapaohjeet. Helsinki 2018, s. 7 ja 9).

Asianajajalain sääntely poikkeaa eräitä muita julkisoikeudellisia yhdistyksiä koskevasta sääntelystä. Perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetyn riistahallintolain mukaan Suomen riistahallintakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluvat muun muassa riistanhoitoyhdistysten rikosoikeudellisella virkavastuulla tehtävissään toimivien metsästyksenvälvojen sekä riistanhoitoyhdistysten metsästäjä-tutkinnon vastaanottajien ja ampumakokeiden vastaanottajien nimittäminen⁷.

Ottaen huomioon, että valvontayksikön toimihenkilöt hoitavat julkisiin hallintotehtäviin olennaisesti kuuluvia valvonta- ja palkkioriiita-asioiden valmistelutehtäviä ja heihin tässä toiminnassaan kohdistuu rikosoikeudellinen virkavastuu, katson että myös valvontayksikön toimihenkilöksi nimittäminen tai tällaisen henkilön valinta, on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä ja sama koskee myös nyt esillä olevan kaltaista sijaisuusratkaisua. Tällainen nimitys-

---

⁵ Yllä mainittu asianajajalain 6 a §:n 3 momentti.

⁶ Ks. esim. Mikko Sarja: Onko oikeusasiamiehellä sijaa oikeudenkäyntiavustajakunnan valvonnassa? *Defensor Legis* 1/2013, s. 7.

⁷ Riistahallintolain 1 mom. 3 ja 4 kohta.

tai valinta kuuluu nähdäkseni ilmeisellä tavalla ennemmin Suomen Asianajajaliitolla olevien julkisten hallintotehtävien kuin yksityisoikeudellisten tehtävien kokonaisuuteen edellä sanotuilla perusteilla.

Tämä merkitsee sitä, että heidän nimityksessään tai valinnassaan on noudatettava ainakin hallintolain 2 luvun 6 §:n 1 momentissa säädettyjä periaatteita, mukaan lukien puolueettomuus. Säännöksen perustelujen mukaan ”vaatimus viranomaisen toimien puolueettomuudesta ilmentää hallinto-oikeudellista objektiviteettiperiaatetta. Sen mukaan hallintotoiminta ei saa perustua epäasiallisiin tai hallinnolle muuten vieraisiin perusteisiin. Tällaisia perusteita voivat olla esimerkiksi ystävien suosinta, henkilökohtaisen hyödyn tavoittelu tai julkisyhteisön erityisten taloudellisten etujen tavoittelu. Viranomaisen päätöksenteon ja toiminnan yleensäkin on oltava puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa.”

Eri asia on, onko tästä julkisesta hallintotehtävästä nykyisellään riittävällä tavalla ja perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla säädetty, kun valintaa koskevat säännökset ovat ainoastaan oikeusministeriön päätöksellä vahvistetuissa Suomen Asianajajaliiton säännöissä. Jäljempänä jaksossa 3.4 lähetänkin tämän päätökseni myös oikeusministeriölle siinä tarkoituksessa, että oikeusministeriö arvioisi mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet.

Oma kysymyksensä on, soveltuuko tällaiseen nimitys- tai valinta-asiaan tai nyt esillä oleva si- jaistamisratkaisuun hallintolaki 2 luvun lisäksi muiltakin osin. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että ”hallinnon yleislait voivat tulla sovellettaviksi myös yksityisen tai valtion liikelaitoksen toteuttamassa tosiasiallisessa hallintotoiminnassa yleislakien sisältämien soveltamisalaa, viranomaisten määritelmää tai liikelaitosten kielellisiä palveluja ja yksityisen kielellistä palveluvolvollisuutta koskevien säännösten mukaisesti, jollei niiden soveltamista ole perustellusta syystä nimenomaisesti suljettu pois. *Eri asia on, että esimerkiksi hallintolain hallintoasian käsittelyä ja hallintopäätösten tekemistä koskevat säännökset eivät tule näissä tapauksissa sovellettaviksi, vaan käytännössä hallintolain merkitys rajoittuu tosiasiallisen hallintotoiminnan yhteydessä hallintolain 2 luvussa tarkoitettujen hyvän hallinnon perusteiden noudattamiseen.*” ([PeVL 27/2014 vp](#), s. 3, kursivointi tässä).

Oikeuskirjallisuudessa on puolestaan katsottu, että myös tosiasiallisessa hallintotoiminnassa on toiminnan luonteesta riippuen noudatettava soveltuvin osin muitakin hallintolain säännöksiä, kuten vaatimuksia käsittelyn viivytyksettömyydestä, mielipiteiden esittämismahdollisuudesta ja asian selvittämisestä. Tosiasiallisessa hallintotoiminnassa ei ole välitöntä merkitystä esteellisyyttä koskevilla säännöksillä, ”ellei käytännön toimista vastaavalla henkilöllä ole tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa päätöksenteon sisältöön ja esteellisyyden aiheuttavaa suhdetta päätöksentekijään” (Niemivuo – Keravuori – Kuusikko: Hallintolaki. Helsinki 2010, s. 101; myös Kuusikko: Esteellisyys hallinnossa. Helsinki 2018, s. 262).

Näin ollen pääsääntöisesti vain siinä tapauksessa, että kysymyksessä katsotaan olevan hallintoasia, sovellettavaksi tulee hallintolaki muutoinkin kuin vain hallintolain 2 luvun hyvän hallinnon perusteet.

Hallituksen esityksessä hallintolaiksi on todettu, että ”hallintoasian rajoja määrittävänä yleisohjeena voidaan pitää asian kuulumista hallinto-oikeudellisen muutoksenhakujärjestelmän piiriin. Tätä perustaa vasten asiat, jotka eivät voi tulla käsiteltäviksi hallintotuomioistuimissa, eivät lähtökohdiltaan ole hallintoasioita.” ([HE 72/2002 vp](#), s. 46).

Eduskunnan hallintovaliokunta puolestaan katsoi, ([HaVM 29/2002 vp](#) s. 5), että ”hallintoasian käsitettä ei ole laissa määritelty ja määrittely onkin kaikkiaan vaikeaa. Hallintoasia on monitahoinen juridinen käsite niin oikeuskirjallisuuden kuin oikeuskäytännönkin perusteella. Valiokunnan näkemyksen mukaan hallintoasian käsitteen määrittelyn tarvetta vähentää se seikka, että hallintolakia sovelletaan myös hallintotoimintaan. Hallinnon asiakkaiden näkökulmasta hallintoviranomaisten ja yksityisten julkisia hallintotehtäviä hoitavien tahojen toiminta näyttyy viranomaistoimintana, jossa keskeistä asiakkaan oikeuksien ja oikeussuojan toteuttamiseksi ei ole tunnistaa hallintoasiaa, vaan kyetä varmistumaan siitä, täyttääkö asiaa tai hallintotoimia suorittava viranomainen tai muu taho veloitteensa asianmukaisesti.”

Oikeuskirjallisuudessa hallintoasian käsitettä on luonnehdittu siten, että se kattaa ”kaikki sellaiset viranomaisen toimintaan kuuluvat asiat, jotka liittyvät hallinnollisen ratkaisun tekemiseen”. Näihin luetaan myös viranomaisen sisäiset toimet, kuten ohjesäännön hyväksyminen tai hankinnoista päättäminen (Niemivuo – Keravuori – Kuusikko. Hallintolaki. Helsinki 2010, s. 93).

Mäenpään mukaan ”hallintoasian käsittelyllä tarkoitetaan yleensä hallintopäätökseen päättyvää viranomaisen toimintaa. Tällaista toimintaa on erityisesti hallinnolliseen sääntelyyn sisältyvä hallintopäätösten tekeminen. Hallintoasian käsittelynä pidetään myös muun muassa julkisia palveluja ja etuja sekä sosiaalisia oikeuksia koskevaa viranomaisen päätöksentekoa. Tällainen päätöksenteko kohdistuu asianosaisen oikeuksiin, etuihin ja velvollisuuksiin, joten voidaan puhua myös asianosaisasioiden käsittelystä. Hallintoasian käsitettä ei kuitenkaan ole hallintolaissa rajattu niin suppeasti, että vain hallinnollisten ratkaisujen valmistelu ja päätöksenteko olisivat hallintoasian käsittelyä. Hallintolain soveltamisalaan kuuluu myös julkisten palvelujen toteuttaminen ja muu ns. tosiasiallinen hallintotoiminta, jolle on luonteenomaista, että viranomainen ei tee siinä yksittäistapauksellisia hallintopäätöksiä.” (Mäenpää: Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet. Helsinki 2021, s. 38).

Laillisuusvalvontakäytännössä hallinto-asian käsitettä julkisen hallintotehtävän hoitamisen yhteydessä on tarkasteltu esimerkiksi apulaisoikeuskanslerin ratkaisussa dnro [OKV/672/1/2010](#) potilasvahinkoasian käsittelystä. Siinä todettiin muun ohella, että ”jos sovelletaan hallintolain

perusteluissa olleita perusteita hallintoasian määrittelemiseksi, ei potilasvahinkoa koskevaa korvausasiaa ole pidettävä hallintoasiana. Se ei ole hakemus etuuden saamiseksi, eikä sitä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta hallintotuomioistuimessa. Kun potilasvahinkoasiaa ei siten voi rinnastaa hallintoasiaan, ei hallintoasiassa noudatettava menettely, esimerkiksi selvittämismenettelyä koskeva 31 § taikka hallintopäätöksen muuttamista koskeva 50 § 2 momentti, siihen sovellu.”⁸

Hallintoasian käsitteen ulottuvuutta on käsitelty myös dosentin arvonimen myöntämistä koskevassa asiassa dnro [OKV/687/1/2011](#) yliopiston kansleri oli hylännyt dosentuurihakemuksen vastoin sitä puoltaneiden tiedekuntaneuvoston ja asiantuntijalausuntojen yksimielistä kantaa. Perusteluinaan kansleri viittasi ainoastaan dosentin arvon myöntämisestä tiedekuntaneuvostolle antamiinsa ohjeisiin. Vaikka kyse ei ollutkaan varsinaisesta hallintopäätöksen perusteleminen, hakijan perustuslain 21 §:ssä taattu oikeusturva ja hyvän hallinnon tasapuolisuuden ja asianmukaisen käsittelyn periaatteet edellyttivät myös nimenomaisia perusteluja hänen hakemuksensa hylkäämiseen johtaneista seikoista.

Tässä ratkaisussa on viitattu myös oikeuskirjallisuuteen, jonka mukaan (Olli Mäenpää: Yliopistolaki, Olli Mäenpää ja WSOYPRO 2009, s. 306-309) yliopiston toiminnassa julkisen hallintotehtävän hoitaminen sisältää lähinnä yliopiston lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Niihin sisältyy sekä hallinnollisten päätösten tekoa että tosiasiallista hallintotoimintaa. Mäenpään mukaan on jossain määrin tulkinnanvaraista, sovelletaanko hallintolakia myös sellaiseen yliopiston hallinnolliseen toimintaan, jonka ensisijaisena tarkoituksena on tukea sen julkisten hallintotehtävien hoitamista ja luoda sille edellytyksiä. Tällaista yliopiston sisäistä toimintaa on erityisesti muun muassa henkilöstöhallinto. Lähtökohtana on perusteltua pitää, että yliopiston sisäinen hallintotoiminta ei ainakaan kokonaan ja kategorisesti jää hallintolain soveltamisen ulkopuolelle. Vaikka henkilöstön valintaan liittyvä päätöksenteko ei ole varsinaisesti hallintoasian käsittelyä, voidaan perustuslain 21 §:n takaaman oikeusturvan toteuttamisen edellyttävän muun muassa hallinnon oikeus- ja menettelyperiaatteiden noudattamista. Etenkin asianosaisen kuulemista ja päätösten riittävää perustelua voidaan pitää keskeisinä menettelyvaatimuksina myös henkilöstöhallinnossa.

Korkein hallinto-oikeus on puolestaan ratkaisussaan [KHO:2017:171](#) katsonut, toisin kuin hallinto-oikeus, että paliskunnan⁹ tokkatöiden korvaamista koskeva päätöksenteko liittyy paliskun-

⁸ Toisin kuitenkin oikeusasiamiehen ratkaisu 2.3.2012, dnro [2550/4/2010](#).

⁹ KHO:n ratkaisun mukaan ”poronhoitolain esitöissä paliskuntaa on luonnehdittu erityiseksi julkisoikeudelliseksi yhteisöksi. Paliskunnan on todettu olevan jotain muuta kuin yhdistys, yhtiö tai osuuskunta, mutta muistuttavan kuitenkin niitä organisatoriselta rakenteeltaan. Hallintolain esitöissä paliskunnan on katsottu olevan hallintolain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu julkisoikeudellinen yhdistys, jossa hallintolakia sovelletaan sen hoitaessa julkisia hallintotehtäviä. Hallintolaki ei sen sijaan tule sovellettavaksi julkisoikeudellisen yhdistyksen yksityisoikeudellisin perustein järjestetyssä toiminnassa.”

nan normaaliin taloudenhoitoon ja rinnastuu siten yksityisoikeudellisissa yhteisöissä tapahtuvaan päätöksentekoon. Hallintolain virkamiehen esteellisyyttä koskevat säännökset eivät siten tällaisesta asiasta päätettäessä tule sovellettaviksi.

Edellä esitetyn perusteella kysymys hallintoasian käsillä olosta julkisten hallintotehtävien hoitamisen yhteydessä on varsin moniulotteinen ja riippuu monin tavoin kulloinkin tarkasteltavana olevan julkisen hallintotehtävän hoitavan erityispiirteistä.

Voidaan todeta, että asianajajalaissa muutoksenhakuväylänä on Helsingin hovioikeus ja asianajajalaissa on säädetty muutoksenhausta vain jäsenyyttä ja valvonta-asioita koskeviin päätöksiin. Valvontayksikön henkilöstön valintaprosessista ei ole miltään osin laissa säädetty. Vaikuttaa selvitysten perusteella siltä, että sekä Asianajajaliiton hallitus tai sen työvaliokunta että pääsihteeri ovat mieltäneet sijaistamisen eri tilanteeksi kuin Asianajajaliiton säännöissä tarkoitettun valvontayksikön toiminnasta vastaavan lakimiehen ja muiden toimihenkilöiden valinnan, joka kuuluu sääntöjen mukaan hallitukselle eikä pääsihteerille. Selvitysten perusteella tilanne näyttäytyy ennemminkin tosiasiallisena hallintotoimintana kuin varsinaisena päätöksenä. Tämä viittaa nähdäkseni siihen, ettei valvontayksikön henkilöstön nimitys- tai valinta-asioita tai ainakaan nyt käsillä olevan kaltaista sijaistamista ole ainakaan mielletty hallintoasioiksi.

Katson kuitenkin, ettei nimitys-, valinta-, tai sijaistamisratkaisu ole luonteeltaan ainakaan tosiasiallista hallintotoimintaa sen tyypillisimmässä mielessä (vrt. esimerkiksi opetustoiminta) ja se on riippumatta muodostaan tosiasiallisesti yksittäinen ratkaisu taikka päätös, joka koskee ainakin tehtävään valittavan henkilön oikeuksia, etua ja velvollisuuksia. Päätöksenteossa on varmistuttava myös ainakin siitä, että laissa säädetyt toimihenkilöiden kelpoisuusehdot täyttyvät. Tähän nähden katson, että nyt esillä oleva sijaistamisratkaisu on luonteeltaan hallintoasia, jota käsiteltäessä olisi tullut noudattaa hallintolain 3 lukuun sisältyviä esteellisyyssäännöksiä.

Näin ollen pääsihteerin menettely on ollut hallintolain 27 §:n 1 momentin ja 28 §:n 1 momentin 1 kohdan vastaista, kun hän on päättänyt itse ryhtyä valvontayksikön päällikön sijaiseksi.

Totean vielä tässä yhteydessä edellä esitettyyn viitaten, etten voi yhtyä Asianajajaliiton hallituksen näkemykseen, jonka mukaan valvontayksikön päällikön sijaistamisesta päättäminen kuuluu pääsihteerin operatiivisiin tehtäviin. Myös hallituksen tai sen työvaliokunnan toiminta asiassa, kun se on jättänyt puuttumatta pääsihteerin menettelyyn, herättää kysymyksiä asianmukaisuudesta. En ole tässä yhteydessä katsonut tarkoituksenmukaiseksi ryhtyä selvittämään tätä kysymystä enemmälti.

3.3.2. Pääsihteerin toiminta yhtä aikaa sekä pääsihteerinä että valvontayksikön valvonnasta vastaavan lakimiehen sijaisena

Asianajalain 6 a §:n 5 momentin mukaan valvontayksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua asianajajayhdistykselle kuuluvien muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen asioiden hoitamiseen, jos osallistuminen voi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta. Säännöksen perusteluista ([HE 318/2010 vp](#)) ei tarkemmin ilmene, millainen toiminta voisi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Lakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä todennut, että ”kun valvontalautakunnalle annetaan oikeudenkäyntiasiamiehiä koskevia valvontatehtäviä, on tarpeellista, *että valvontalautakunnan riippumattomuutta ja toiminnallista erillisyyttä Asianajajaliitosta vahvistetaan*. Esityksessä ehdotetaan, että valvontalautakunnan kokoonpanoa laajennetaan ja että siihen otetaan jäseniksi asianajajien ja laissa tarkemmin määriteltujen muiden lakimiesten lisäksi myös luvan saaneita oikeudenkäyntiasiamiehiä. Tässä yhteydessä on syytä tähdentää, että valvontalautakunnan jäsenet toimivat tehtävässään tuomarin vastuulla ja asioita valmistelevan valvontayksikön toimihenkilöihin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä” ([LaVM 40/2010 vp](#), s. 5, kursivointi tässä).

Edellä mainitussa 6 a §:n 5 momentissa viitataan 1 momentissa tarkoitettujen asioiden hoitoon. 1 momentin mukaan valvontayksikölle ”kuuluvat tässä laissa säädetyt asianajajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät”. Säännöksen 3 momentin mukaan valvontayksikkö ”valmistelee valvontalautakunnassa käsiteltävät 2 momentissa tarkoitetut valvonta- ja palkkiorita-asiat”.

[Valvontalautakunnan työjärjestyksen](#) 2. kohdan mukaan valvontalautakunnan käsiteltäviksi tulevia asianajajia, julkisia oikeusavustajia ja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia (lakimiehet) koskevien valvonta- ja palkkiorita-asioiden (jutut) käsittelystä ja valmistelusta valvontayksikössä vastaa valvontayksikön päällikkö¹⁰.

Asianajajalaissa tarkoitettun valvontayksikön valmistelutehtävän ytimenä voitaneen pitää valvontalautakunnan jaostojen sihteerinä toimimista. Valvontalautakunnan työjärjestyksen mukaan ”jaoston sihteeri huolehtii jaoston käsiteltäväksi tulevien juttujen kirjeenvaihdesta sekä muistioiden, päätösehdotusten ja julkisten ratkaisuselosteiden valmistelusta. Jaoston sihteeri vastaa yksittäisen jutun valmistelusta, pyytää lakimieheltä vastauksen yksilöityihin moitteisiin ja vaatimuksiin sekä huolehtii siitä, että lakimies on vastannut kaikkiin häntä vastaan esitettyihin moitteisiin.” ([valvontalautakunnan työjärjestys](#), 13. kohta).

---

¹⁰ Asianajalain 6a §:n 2 momentin mukaan ”valvontayksikön toimintaa johtaa valvonnasta vastaava lakimies”, joka käsittääkseni on myös työjärjestyksessä tarkoitettu valvontayksikön päällikkö.

Työjärjestyksen mukaan valvonnasta vastaava tai hänen määräämänsä toimii valvontalautakunnan täysistunnon sihteerinä (3. kohta).

Työjärjestyksen 6. kohdan mukaan valvontayksikön päällikkö tai hänen määräämänsä

- päättää asianajajista annetun lain 7 c §:n 2 momentin ja 7 e §:n 1 momentin tarkoittamissa tilanteissa pyytää kantelijaa tai hakijaa korjaamaan puutteellisuuden;
- päättää lakimieheltä vastausta pyytämättä saattaa kantelun tutkittavaksi ottamisen valvontalautakunnan ratkaistavaksi, jos tapahtumista, joista jutussa on kysymys, on kulunut enemmän kuin viisi vuotta;
- päättää, että juttua ei saateta vireille, jos kantelun kohde ei enää ole tai ei kantelussa tarkoitettuna ajankohtana ole ollut asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja. Palkkiorita-asioissa noudatetaan soveltuvin osin samaa menettelyä;
- päättää saattaa asian tutkittavaksi ottamisen valvontalautakunnan ratkaistavaksi, mikäli on epäselvää, voidaanko luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskeva valvonta-asia ottaa tutkittavaksi;
- päättää, että juttua ei saateta vireille, jos palkkiorita-asiassa riidan kohteesta on tuomioistuimen ratkaisu tai palkkiorita-asia on jo vireillä tuomioistuimessa;
- havaitessaan, että asia tulisi käsitellä valvontalautakunnan täysistunnossa, voi saattaa tämän kysymyksen valvontalautakunnan puheenjohtajan ratkaista.

Työjärjestyksen edellä esimerkinomaisesti mainituista kohdista ilmenee, että valvonnasta vastaavan lakimiehen tehtäviin kuuluvat lähtökohtaisesti varsin laajasti valvontayksikön työn järjestäminen.

Selvityksistä ja kanteluaineistosta ilmenee, että pääsihteeri on vt. päällikkönä vastannut kantelijalle tämän vireille panemissaan kanteluasioissa tai niihin liittyen sekä muutoinkin - olkoonkin, että yleisellä tasolla – osallistunut valvontayksikön ratkaisutoiminnan ohjaamiseen siten, että toiminta samaan aikaan pääsihteerinä on käsitykseni mukaan ollut asianajajista annetun lain 6 a §:n 5 momentin vastaista.

Pääsihteeri on selvityksessään todennut, että asianajalain säännöksiä on noudatettu niin hyvin kuin se on ollut mahdollista. Suomen Asianajajaliiton hallitus on puolestaan katsonut, että säännöksiä on ”olennaisin osin” noudatettu. Tulkitsen selvityksiä siten, että molemmat selvityksenantajat myöntävät, ettei säännöksiä ole ainakaan kaikilta osin noudatettu.

Siitä huolimatta, että pääsihteeri on selvityksensä mukaan pidättäytynyt varsinaisesta ratkaisutoimintaan osallistumisesta ja jaoston sihteerinä toimimisesta, katson, että toimiessaan valvon-

tayksikön vt. päällikkönä hänen toimintansa samanaikaisesti myös Asianajajaliiton pääsihteerinä on objektiivisesti arvioiden voinut vaarantaa valvontayksikön puolueettomuutta ja riippumattomuutta. Arviotani ei muuta toiseksi se, että valvontayksikön selvityksen mukaan joiltakin osin päällikön tehtäviä on hoitanut määräaikainen toimihenkilö.

Virhe on lähtökohtaisesti luonteeltaan vakava ja voisi sen vuoksi tulla arvioitavaksi rikoslain 40 luvun 9 §:ssä tarkoitettuna virkavelvollisuuden rikkomisena.

Rikosvastuu edellyttää mainitun lainkohdan mukaan kuitenkin, että teko ei sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat huomioon ottaen ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen. Vähäisyyttä vastaan puhuvana seikkana pidän sitä, että pääsihteerin toiminta sekä valvontayksikön päällikkönä että Asianajajaliiton pääsihteerinä on jatkunut suhteellisen pitkään, noin vuoden ajan. Selvityksistä ei ilmene, että hän olisi jollakin tavalla rajoittanut toimintaansa pääsihteerinä tuona aikana.

Vähäisyyden puolesta puhuu toisaalta se, että pääsihteeri on selvityksessään mielestäni uskottavalla tavalla kertonut toiminnalleen syyt, jotka ovat liittyneet siihen, että hän ilmeisesti eräänlaiseksi henkilöstökriisiksi mieltämässään tilanteessa on pyrkinyt kokeneena ja aiemmin valvontayksikön päällikkönä toimineena turvaamaan valvontayksikön toiminnan sekä se, ettei hän ole osallistunut valvontayksikön keskeiseen tehtävään eli valvonta- ja palkkiorita-asioiden valmisteluun. Otan huomioon myös sen, ettei hän ole Suomen Asianajajaliiton lisäselvityksen 10.11.2021 mukaan saanut ”erillistä palkkaa tai muuta korvausta valvontayksikön hallinnollisen esimiehen / päällikön tehtävien hoidosta hoitaessaan pääsihteerin tehtävää samaan aikaan”. Käytössäni olevan aineiston perusteella hänen menettelystään ei ole ollut konkreettista haittaa.

Olen näin ollen tutkinut hänen menettelyään vain laillisuusvalvonnallisesti toimituttamatta asiassa esitutkintaa. Pidän hänen menettelyään kuitenkin siinä määrin vakavana, että annan hänelle jäljempänä mainitun huomautuksen.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Suomen Asianajajaliiton entinen pääsihteeri on menetellyt hallintolain 27 §:n ja 28 §:n 1 momentin 1 kohdan vastaisesti edellä jaksossa 3.3.1 kerrotulla tavalla sekä asianajajista annetun lain 6 a § 5 momentin vastaisesti edellä jaksossa 3.3.2 kerrotulla tavalla.

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen. Huomautus voidaan antaa myös viranomaiselle tai muulle yhteisölle.

Annan pääsihteerille mainitun lainkohdan nojalla huomautuksen lainvastaisesta menettelystä.

Lähetän tämän päätökseni Suomen Asianajajaliiton hallitukselle ja pyydän saattamaan päätökseni pääsihteerin tietoon.

Lähetän päätökseni myös valvontalautakunnalle ja valvontayksikölle. Lähetän päätökseni myös oikeusministeriölle edellä jaksosta 3.3.1 ilmenevässä tarkoituksessa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Laura Luikku